

EUROOPA KOHTU OTSUS

27. september 1983*

[...]

Kohtuasjas 216/82,

mille esemeks on Euroopa Kohtule EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel Hamburgi Finanzgericht'i (finantskohus) esitatud eelotsusetaotlus, millega soovitakse saada eelotsust nimetatud kohtus pooleli olevas menetluses järgmiste poolte vahel:

Universität Hamburg (Hamburgi Ülikool)

ja

Hauptzollamt (Peatolliamet), Hamburg-Kehrwieder,

EMÜ asutamislepingu artiklite 173 ja 177, nõukogu 10. juuli 1975. aasta määruse (EMÜ) nr 1798/75 haridus-, teadus- ja kultuurimaterjalide impordi kohta ühise tollitariifistiku maksumäärasid kohaldamata (EÜT 1975, L 184, lk 1) ja komisjoni 2. detsembri 1975. aasta määruse (EMÜ) nr 3195/75, millega kehtestatakse sätted määruse nr 1798/75 rakendamiseks (EÜT 1975, L 316, lk 17), tõlgendamise kohta,

EUROOPA KOHUS,

koosseisus: president J. Mertens de Wilmars, kodade esimehed P. Pescatore, A. O'Keefe ja U. Everling, kohtunikud lord Mackenzie Stuart, T. Koopmans, O. Due, K. Bahlmann ja Y. Galmot,

kohtujurist: Sir Gordon Slynn,

kohtusekretär: P. Heim,

on teinud järgmise

otsuse

* Kohtumenetluse keel: saksa.

[...]

Põhjendused

1. 20. juuli 1982. aasta otsuses, mis edastati Euroopa Kohtule 20. augustil 1982. aastal, taotles Hamburgi Finanzgericht (finantskohus) Euroopa Kohtult vastavalt EMÜ asutamislepingu artiklile 177 eelotsust kolmes küsimuses, mis puudutasid esiteks EMÜ asutamislepingu artiklite 173 ja 177 ja teiseks nõukogu 10. juuli 1975. aasta määruse (EMÜ) nr 1798/75 haridus-, teadus- ja kultuurimaterjalide impordi kohta ühise tollitariifistiku maksumäärasid kohaldamata (EÜT 1975, L 184, lk 1) ja komisjoni 2. detsembri 1975. aasta määruse (EMÜ) nr 3195/75, millega kehtestatakse sätteid määruse nr 1798/75 rakendamiseks (EÜT 1975, L 316, lk 17), tõlgendamist.

2. Need küsimused olid tõstatatud Hamburgi Ülikooli hakis, mis oli esitatud seoses Saksa tolliasutuse keeldumisega vabastada tollimaksust Ameerika Ühendriikidest imporditud elektrooniline testimis- ja mõõteinstrument Packard 2425 Tri-Carb spektromeeter, mida ülikool kavatses kasutada "radioaktiivsuse mõõtmiseks laboriloomade kudedes ja kehavedelikes eksperimentaalsete anatoomiliste uuringute käigus imetajate keemiliste ainevahetusprotsesside lokaliseerimiseks ja mõõtmiseks".

3. Euroopa Kohtule esitatud dokumentide kohaselt oli Saksa ametiasutus suunanud ülikooli taotluse eelnimetatud määruste kohaselt komisjonile. Komisjon teatas oma 5. oktoobri 1978. aasta otsuses nr 78/851 (EÜT 1978, L 293, lk 30), mis oli adresseeritud kõikidele liikmesriikidele, et määruse nr 1798/75 artikli 3 lõike 1 punktis b ette nähtud tingimused tollimaksuvaba impordi lubamiseks ei olnud täidetud, sest ühenduses toodeti samaväärse teadusliku väärtusega ja samaks konkreetseks otstarbeks kasutatavat aparati. Selle otsuse tulemusena lükkas Saksa ametiasutus 7. mail 1979 ülikooli taotluse lõplikult tagasi.

4. Hamburgi Finanzgericht'is toimunud menetluses väitis ülikool, et tema taotluses kirjeldatud uurimistöö erivajadusi silmas pidades ei olnud ühenduses toodetud instrumendid ameerika instrumendiga samaväärsed. Neil asjaoludel esitas Hamburgi Finanzgericht Euroopa Kohtule järgmised küsimused:

„1. Kas vastavalt komisjoni 2. detsembri 1975. aasta määruse (EMÜ) nr 3195/75 artikli 4 lõike 6 esimesele lausele vastu võetud ja liikmesriikidele adresseeritud komisjoni otsus, et nõukogu 10. juuli 1975. aasta määruse (EMÜ) nr 1798/75 haridus-, teadus- ja kultuurimaterjalide impordi kohta ühise tollitariifistiku maksumäärasid kohaldamata artikli 3 lõike 1 punktis b ette nähtud tingimused ei ole täidetud, puudutab otseselt ja isiklikult isikut, kes importis otsuse esemeks oleva

instrumendi või aparadi, et ta võiks esitada komisjoni vastu hagi, ning kui puudutab, siis millisest ajast alates ja millise ajavahemiku jooksul?

2. Kas isik, keda komisjoni otsus puudutab, võib määruse (EMÜ) nr 3195/75 artikli 4 lõike 6 esimese lause kohaselt vaidlustada otsuse seaduslikkust ainult menetluse alustamisega komisjoni vastu EMÜ asutamislepingu artikli 173 kolmandas lõigus ette nähtud kahekuulise ajavahemiku jooksul, või võib otsuse seaduslikkust vaidlustada ka siseriiklikus kohtus edasikaebusega tollimaksu määramise kohta, et siseriiklik kohus võiks vajaduse korral esitada Euroopa Ühenduse Kohtule küsimuse otsuse seaduslikkuse kohta taotlusena eelotsuse saamiseks?

3. Kui otsuse seaduslikkust võib vaidlustada siseriikliku kohtu menetluses, siis kas komisjoni 5. oktoobri 1978. aasta otsus 78/851/EMÜ Packard 2425 Tri-Carb spektromeetri kohta on kehtetu, kuna kuigi ühenduses toodetakse sarnast tüüpi aparate, nagu komisjon oma otsuses kirjeldab, jäävad need jõudluselt imporditud instrumendile alla, eriti kui arvestada kasutaja spetsifikatsioone?”

Kaks esimest küsimust

5. Nende küsimustega soovib siseriiklik kohus sisuliselt kindlaks teha, kas menetluse mitteilustamine kõnealust tüüpi komisjoni otsuse vastu artikli 173 teise lõigu põhjal nimetatud artikli kolmandas lõigus ette nähtud ajavahemike jooksul takistab ühenduse õiguse kohaselt tuginemast selle õiguse kehtetusele siseriikliku kohtu menetluses. Selle küsimuse lahendamiseks tuleb vaadelda eelnimetatud määrustega kehtestatud korda.

6. Määruse nr 3195/75 artikli 3 kohaselt tuleb esitada taotlus tollimaksuvaba impordi lubamiseks kõnealuse teadusasutuse asukoha liikmesriigi pädevale ametiasutusele. Artikli 4 kohaselt teeb riigiasutus taotluse kohta vahetu otsuse kõikidel juhtudel, kui tema käsutuses olev teave võimaldab tal otsustada, kas ühenduses hetkel toodetakse samaväärse teadusliku väärtusega aparati. Vaid sel juhul, kui riigiasutus leiab, et ta ei ole võimeline seda küsimust ise otsustama, on ta sunnitud suunama küsimuse komisjonile, ja ühenduse õiguse kohaselt ei ole taotleja teavitamine sellest suunamisest nõutav .

7. Komisjoni vastu võetud otsus on adresseeritud kõikidele liikmesriikidele. Seega tuleb see asutamislepingu artikli 191 kohaselt liikmesriikidele teatavaks teha ning see jõustub sellisel teatavakstegemisel. Tollimaksust vabastamist taotleva isiku teavitamine ei ole aga nõutav ning see ei ole seda liiki õigusakt, mis tuleb asutamislepingu kohaselt avaldada. Isegi kui see otsus praktikas tegelikult avaldatakse Euroopa Ühenduste Teatajas, ei tarvitse selle sõnastus võimaldada taotlejal kindlaks määrata, kas see on vastu võetud menetluse suhtes, mille tema on algatanud.

8. Kuna see otsus on liikmesriikidele siduv, peab riigiasutus tollimaksuvaba impordi taotluse komisjoni eitava otsuse korral tagasi lükkama; ühenduse õiguses ei nõuta aga viitamist komisjoni otsusele oma otsuses taotluse tagasilükkamise kohta. Peale selle, nagu käesolev juhtum näitab, võidakse riigiasutuse otsus vastu võtta mõne aja möödumisel komisjoni otsuse teatavakstegemisest.

9. Ja lõpuks, nagu Finanzgericht on õigesti märkinud, peab kõnealune teadusasutus asutamislepingu artikli 173 teise lõigu kohaselt komisjoni otsuse vastu hagi esitamiseks tõendama, et otsus teda otseselt ja isiklikult puudutab.

10. Neid asjaolusid arvestades on teadusasutuse taotluse tagasilükkamine riigiasutuse poolt ainus otseselt talle suunatud akt, millest teda tingimata õigeaegselt teavitatakse ja mida asutus võib kohtus vaidlustada, ilma et tekiks raskusi tõestamisega, et ta on menetluse alustamisest huvitatud. Õiguse üldpõhimõtte kohaselt, mis on väljendatud EMÜ asutamislepingu artiklis 184, peab taotlejal menetluses, mida ta alustab siseriikliku õiguse kohaselt oma taotluse tagasilükkamise suhtes, olema võimalus tugineda selle komisjoni otsuse ebaseaduslikkusele, millele tema suhtes vastu võetud siseriiklik otsus põhineb.

11. Sellest väitest piisab, et vastata siseriikliku kohtu väljendatud kahtluste kõrvaldamiseks, ilma et oleks vaja vaadelda laiemat küsimust asutamislepingu artiklite 173 ja 177 üldisest suhtest või vastata eraldi esimesele küsimusele.

12. Finanzgericht'i kahele esimesele küsimusele tuleb seega vastata, et isik või isikud, keda puudutab määruse nr 3195/75 artikli 4 kohaselt vastu võetud komisjoni otsus, võivad väita siseriiklikus kohtus tollimaksu määramise vastu menetlust alustades, et otsus on ebaseaduslik, ning et seega võib otsuse kehtivuse küsimuse esitada Euroopa Kohtule eelotsuse saamiseks.

Kolmas küsimus

13. Selle küsimusega soovib Finanzgericht teada, kas otsus 78/851 on kehtetu, kui ühenduses toodetav sarnane aparaat on imporditavast aparaadist väiksema jõudlusega, eriti kui arvestada kasutaja spetsifikatsioone.

14. Seoses sellega tuleb kõigepealt rõhutada, et kõnealuste määrustega soovitakse tagada komisjonile suunatud ja ühes või mitmes liikmesriigis negatiivse arvamuse saanud taotluste põhjalik läbivaatamine. Määruse nr 3195/75 artikli 4 kohaselt peavad selle läbivaatamisel osalema kõikide liikmesriikide eksperdid tollimaksuvabastuse komitee koosolekul; nende käsutuses on lisaks taotlusele ka asjakohased tehnilised dokumendid ning nad võtavad kõnealuste instrumentide võrdlemisel arvesse konkreetset otstarvet, milleks importija kavatses imporditavat instrumenti kasutada. Selle läbivaatamise tehnilist iseloomu arvestades ei saa Euroopa Kohus komitee otsusega kooskõlas vastu võetud komisjoni otsuse sisus

kahelda, välja arvatud ilmse õigusliku või faktevea või võimu kuritarvitamise korral.

15. Tuleb ka lisada, et küsimust kõnealuste instrumentide samaväärsusest ei tohi otsustada ainuüksi tehniliste spetsifikatsioonide põhjal, mis on taotluses esitatud kasutaja kirjelduse põhjal tema uurimistööks vajalikud, vaid eelkõige objektiivse hinnangu põhjal nende suutlikkuse kohta viia läbi katseid, milleks kasutaja kavatses imporditavat instrumenti kasutada. Käesolevas kohtuasjas siseriikliku kohtu poolt tellitud ekspertiisiaktid lähtuvad aga ülikooli kehtestatud tehnilistest tingimustest ja neis ei võeta arvesse, kas need on kavatsetava uurimistöö konkreetseid vajadusi arvestades põhjendatud; neis on otseselt väidetud, et instrumentide teadusliku väärtuse üle on võimalik usaldusväärset otsustada ainult nende kasutamisel teadusliku objekti suhtes, et nende jõudlust võrrelda. Järelikult ei piisa nendest ekspertiisiaktidest ilmse vea olemasolu tõestamiseks, mis muudaks kõnealuse otsuse kehtetuks.

16. Kuna Euroopa Kohtul puuduvad muud tõendid sellise vea või võimu kuritarvitamise tõestamiseks, tuleb kolmandale küsimusele vastata, et kohus ei ole leidnud kohtuasja läbivaatamisel tegurit, mis mõjutaks komisjoni 5. oktoobri 1978. aasta otsuse 78/851 kehtivust.

Kohtukulud

17. Kohtule oma märkused esitanud Taani valitsuse ja Euroopa Ühenduste Komisjoni kulusid ei hüvitata. Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus siseriiklikus kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse nimetatud kohus.

Esitatud põhjendustest lähtudes,

EUROOPA KOHUS

vastates Hamburgi Finanzgericht'i poolt 20. juuli 1982. aasta otsusega talle esitatud küsimustele otsustab:

- 1. Isik või isikud, keda puudutab nõukogu 2. detsembri 1975. aasta määruse nr 3195/75 (millega kehtestatakse sätted määruse nr 1798/75 haridus-, teadus- ja kultuurimaterjalide impordi kohta ühise tollitariifistiku maksumäärasid kohaldamata rakendamiseks) artikli 4 kohaselt vastu võetud komisjoni otsus, võivad väita siseriiklikus kohtus tollimaksu määramist vaidlustades, et otsus on ebaseaduslik, ning seetõttu võib otsuse kehtivuse küsimuse esitada Euroopa Kohtule eelotsuse saamiseks.**
- 2. Euroopa Kohus ei ole leidnud kohtuasja läbivaatamisel tegurit, mis mõjutaks komisjoni 5. oktoobri 1978. aasta otsuse 78/851 kehtivust,**

**millega välistati teadusliku instrumendi Packard 2425 Tri-Carb
spektromeeter koos teleprinteriga vabastamine ühtsest tollimaksust.**

Mertens de Wilmars Pescatore O'Keeffe Everling

Mackenzie Stuart Koopmans Due Bahlmann Galmot

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 27. septembril 1983 Luxembourgis.

Vanemametnik

President

H. A. Rühl

J. Mertens de Wilmars